

Funkcjonowanie sieci bibliotek publicznych w województwie małopolskim w 2012 roku

www.rajaska.info

Sieć bibliotek publicznych województwa małopolskiego tworzyło na koniec 2012 r.:

- 186 bibliotek publicznych,
- 555 filii bibliotecznych.

Na terenie województwa funkcjonowało 75 filii i oddziałów dla dzieci oraz 47 punktów bibliotecznych.

156 bibliotek z 468 filiami to samodzielne jednostki posiadające status instytucji kultury. 30 bibliotek (wraz z 87 filiami) funkcjonowało w strukturach ośrodków kultury.

W 2012 r.:

- utworzono 1 filię biblioteczną i 2 punkty biblioteczne,
- zlikwidowano 7 filii bibliotecznych oraz 10 punktów bibliotecznych,
- wznowiono działalność 2 filii bibliotecznych,
- czasowo zawieszono działalność 4 filii bibliotecznych.

W 2012 r. sieć bibliotek tworzyło 741 placówek

Gminna Biblioteka Publiczna w Słaboszowie z siedzibą w Janowicach zgodnie z Uchwałą nr X/66/2011 Rady Gminy w Słaboszowie z dnia 09.11.2011 r. została przeniesiona do budynku w Kalinie Wielkiej, będącego własnością Gminy Słaboszów. Zmianie uległa również jej nazwa, która obecnie brzmi: Gminna Biblioteka Publiczna w Słaboszowie z siedzibą w Kalinie Wielkiej. Biblioteka od 01.01.2012 r. funkcjonuje w nowym miejscu.

PODGÓRSKA BP

W 2012 r. kontynuowano prace nad automatyzacją filii bibliotecznych. W ramach wdrażania programu Sowa2 uruchomiono automatyczne wypożyczenie w filiach: 1, 2, 3, 7, 11, 16, 22 oraz w Czytelni Głównej. Wprowadzono całość księgozbioru do centralnej bazy katalogowej i uruchomiono opcję zdalnego zapisu czytelnika do biblioteki. Przystąpiono do Internetowego Portalu Usług Bibliotecznych (w.bibliotece.pl). W ciągu roku zakupiono czytniki kodów kreskowych, drukarki, monitor, dysk zewnętrzny do archiwizacji oraz programy antywirusowe.

NOWOHUCKA BP

Od stycznia 2012 r. wszystkie placówki NhBP funkcjonują w automatycznym systemie wypożyczeń, skonfigurowano elektroniczne powiadomienie o terminie zwrotu wypożyczonych materiałów. W lutym wydłużono działalność biblioteki – cztery placówki NhBP są otwarte dla czytelników 6 dni w tygodniu.

Ponadto w placówce utworzono stanowisko ds. windykacji, uruchomiono nową, funkcjonalną stronę internetową [NhBP](#) z interaktywną mapą dojazdu do placówek i zintegrowaną z Facebookiem. W lipcu 2012 r. biblioteka wykupiła licencję na roczny dostęp do 63 tytułów w czytelni on-line lbuk.pl, dodatkowe 30 tytułów otrzymano bezpłatnie, dzięki czemu czytelnicy mogli korzystać z prawie 100 publikacji naukowych i popularnonaukowych.

W 2012 r. wprowadzono również nową usługę „wypożyczenia krótkoterminowe” na weekend.

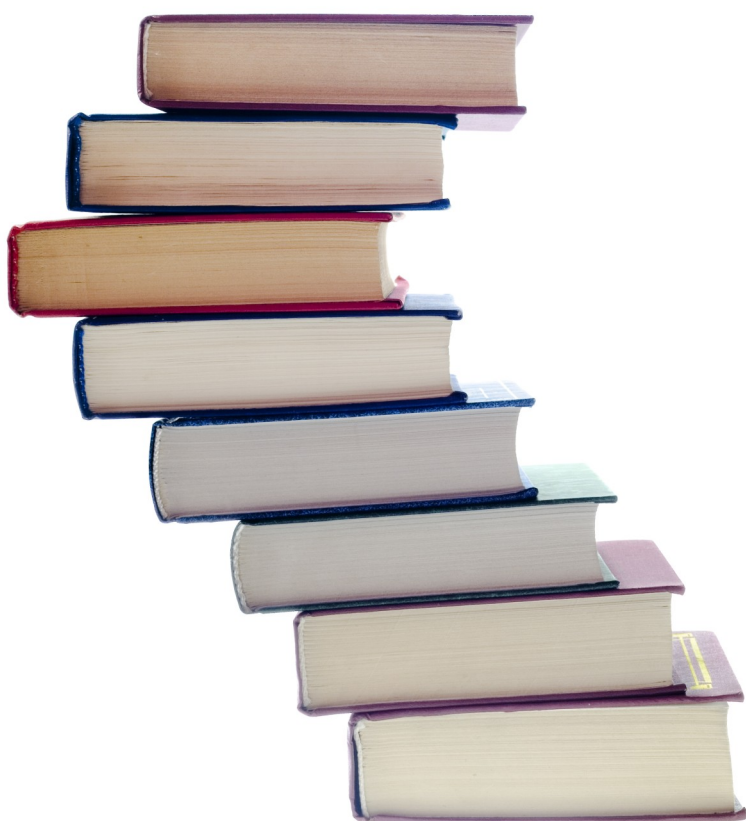
ŚRÓDMIEJSKA BP

Przez cały 2012 r. Filia nr 3 miała zawieszoną działalność, w lipcu 2012 r. zawiesiła swoją działalność także Filia nr 20. Ze względu na brak funduszy niezbędnych do generalnego remontu, placówka zmuszona była do rezygnacji z lokalu, w którym te filie miały mieć swoją siedzibę.

PiMBP w MIECHOWIE

W 2012 r. w Miechowie rozpoczęto centralne opracowanie zbiorów dla Biblioteki Miejskiej, Oddziału dla Dzieci i Młodzieży, a także filii PiMBP: Osiedlowej, w Bukowskiej Woli oraz w Zagorzycach. W filiach PiMBP w Miechowie wdrożono moduł katalogowania w programie bibliotecznym Sowa2 oraz rozpoczęto retrospektywne opracowanie księgozbioru popularnonaukowego. Na dzień 31 grudnia 2012 r. komputerowo opracowano 30% zbiorów Filii Osiedlowej, 11% zbiorów Filii w Zagorzycach oraz 2% zbiorów Filii w Bukowskiej Woli.

Stworzono elektroniczną bazę czytelników Wypożyczalni dla Dorosłych oraz uruchomiono moduł obsługi wypożyczalni na 2 stanowiskach komputerowych wyposażonych w czytniki kodów kreskowych. Czytelnicy logując się na swoje konta poprzez stronę internetową biblioteki mają możliwość dokonania proлонaty oraz sprawdzenia ilości tytułów i terminów zwrotu wypożyczonych książek.

MBP w MYŚLENICACH

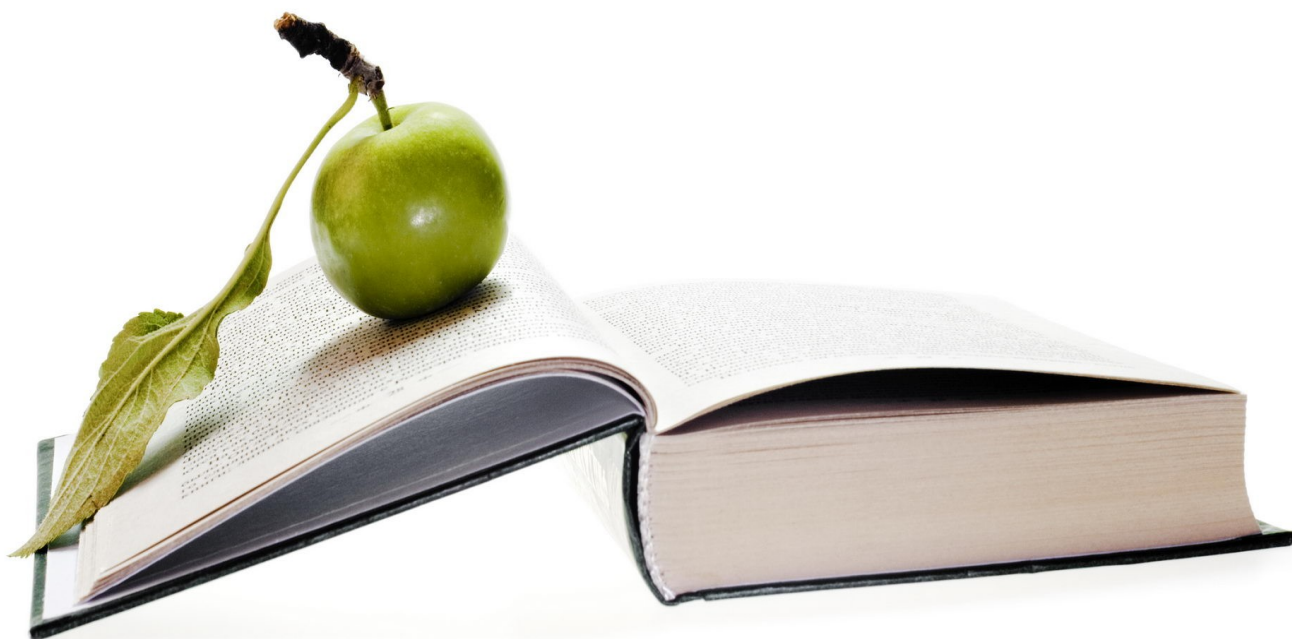
W maju 2012 r. w Myślenicach odbyło się otwarcie nowej siedziby MBP. Inwestycję zrealizowano w ramach środków własnych Gminy Myślenice, Wieloletniego Programu Rządowego Kultura+, Priorytet „Biblioteka+. Infrastruktura bibliotek” i Województwa Małopolskiego. Koszt budowy wyniósł ponad 5 mln zł. Nowy budynek ma powierzchnię ponad 1 400 m² (powierzchnia użytkowa 1 028 m²), co dało możliwość zorganizowania większej Czytelni Naukowej (295 m²), Czytelni dla Dzieci i Młodzieży (87m²), Czytelni Komputerowej (91m²), obszernej Wypożyczalni oraz uruchomienia Mediateki (6 m²). Filia dla dzieci, która znalazła siedzibę w budynku głównym biblioteki zmieniła nazwę na Oddział dla dzieci. Wcześniej biblioteka mieściła się w zabytkowej kamienicy i zajmowała piętro budynku. Wąskie schody i brak windy sprawiały, że nie mogły z niej korzystać osoby starsze i niepełnosprawne. Pomieszczenia biblioteki zajmowały jedynie 400 m². Nowa przestrzeń tworzy nowe perspektywy. Pozwala na organizację zajęć dla matek z dziećmi, młodzieży i seniorów. Z myślą o dzieciach utworzony został kącik zabaw z możliwością odsłuchu bajek. Organizowane są zajęcia plastyczne, konkursy i wspólne czytanie. Dla młodzieży przygotowano spotkania z ciekawymi ludźmi (pisarzami, aktorami), dział DKK, małe formy teatralne, wykłady literackie. W centrum multimedialnym można brać udział w projekcjach filmowych, skorzystać z komputerowych programów edukacyjnych. Dzięki dostosowaniu biblioteki do potrzeb osób mających problem z poruszaniem się, także seniorzy mogą korzystać z wielu ciekawych spotkań, warsztatów oraz wykładów.

PiMBP w OŁKUSZU

W 2012 r. kontynuowano digitalizację zbiorów regionalnych, które udostępniono w Małopolskiej Bibliotece Cyfrowej, oraz działalność wydawniczą – wydane zostały kolejne dwa numery czasopisma regionalnego „Ilcusiana”.

Olkuska Biblioteka tworzy bazę bibliografii regionalnej. Na rzecz tworzenia Bibliografii Regionalnej Powiatu Olkuskiego zostało zainicjowane partnerstwo lokalne, do którego przystąpiły poza olkuską biblioteką: GBP w Bolesławiu, MBP w Bukowni, GBP w Kluczach, BiOAK w Trzyciążu i MBP w Wolbromiu.

Kolejne partnerstwo zawiązano wokół realizowanego projektu „Olkusz. Posłuchaj i zobacz”, w ramach którego powstaje audioprzewodnik po Olkuszu.

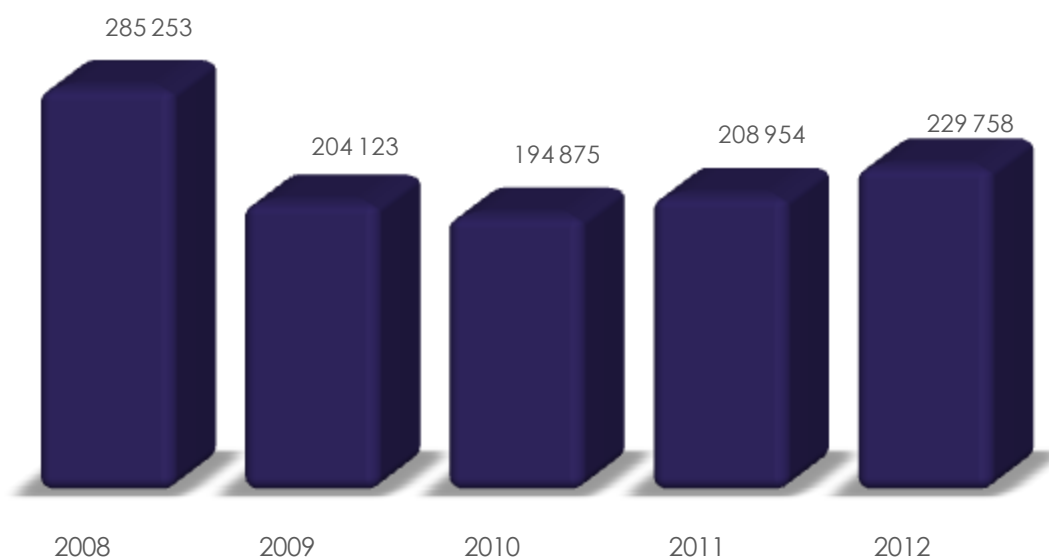
W bibliotekach publicznych województwa małopolskiego w 2012 r. odnotowano wpływ:

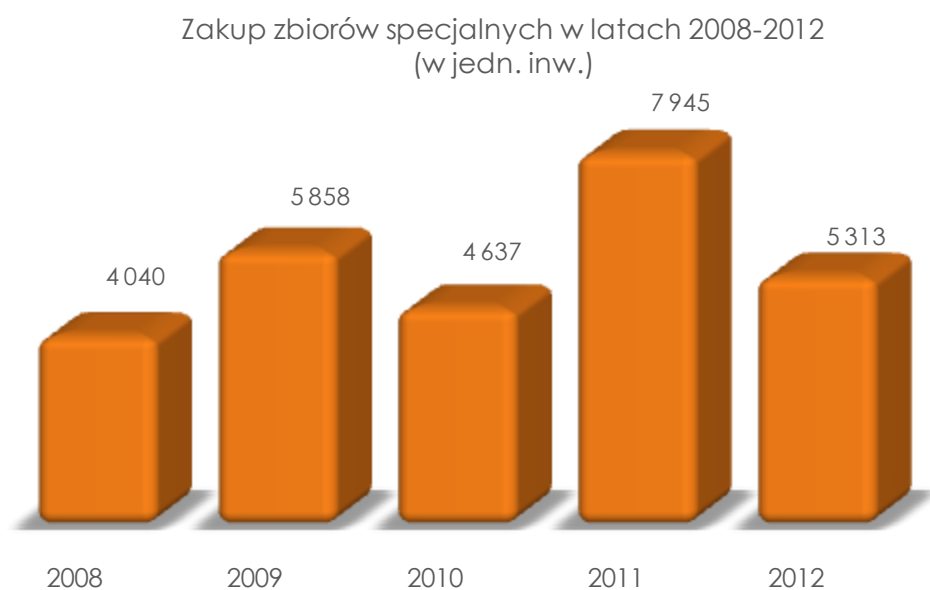
- 370 639 książek,
- 2 598 czasopism oprawnych,
- 7 643 zbiorów specjalnych,

w tym w ramach zakupu:

- 229 758 książek (w tym 93 585 z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego),
- 5 313 zbiorów specjalnych (w tym 1 286 z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego).

Zakup książek w latach 2008-2012 (w woluminach)

Wycofano ze zbiorów 342 843 jednostki inwentarzowe,
w tym:

- 340 130 książek,
- 94 czasopisma oprawne,
- 2 619 zbiorów specjalnych.

Zakup zbiorów bibliotecznych

Ogółem stan zbiorów w bibliotekach na koniec 2012 r. wyniósł 10 995 471 wol. w tym:

- 10 689 206 książek,
- 67 852 czasopism oprawnych,
- 238 413 zbiorów specjalnych.

W 2012 r. utrzymała się tendencja wzrostowa w liczbie kupowanych zbiorów. Dodatkowo wzrost liczby zakupionych egzemplarzy był większy niż w 2011 r.

W 2011 r. zakup zbiorów w bibliotekach publicznych województwa małopolskiego w stosunku do roku poprzedniego zwiększył się o 17 694 egzemplarze. W 2012 r. wzrost wyniósł 18 172 jednostki inwentarzowe.

Wzrost zakupu w 2012 r. dotyczy jedynie książek (wzrost o 20 804 wol.). Liczba zakupionych zbiorów specjalnych zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 2 632 egzemplarze (33 %).

Na zakup zbiorów w 2012 r. biblioteki publiczne województwa małopolskiego przeznaczyły 5 813 849 zł (wzrost o 4% w stosunku do roku poprzedniego), z czego:

- 5 001 625 zł to wartość zakupionych książek,
- 150 437 zł to wartość zakupionych zbiorów specjalnych,
- 577 945 zł przeznaczono na prenumeratę czasopism,
- 83 842 zł kosztował biblioteki dostęp do licencjonowanych baz danych.

Najwyższe wskaźniki, biorąc pod uwagę kwotę wydaną na zakup książek na 100 mieszkańców, osiągnęły:

- GBP Budzów z/s w Palczy (529 zł),
- GBP w Łapanowie (517 zł),
- GBP w Ropie (487 zł),
- GBP w Racławicach (465 zł),
- GOK-GBP w Stroniu (370 zł).

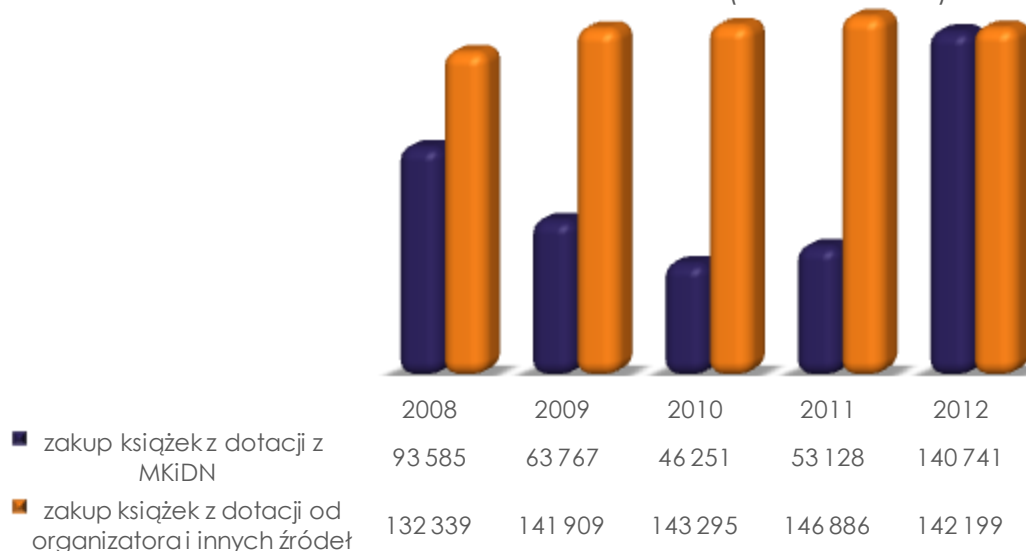

W stosunku do 2011 r. nastąpił wzrost środków przeznaczonych na zakup książek (o ponad 296 000 zł) oraz spadek wydatków na zakup zbiorów specjalnych (o ponad 70 500 zł) i na prenumeratę czasopism (o prawie 47 600 zł).

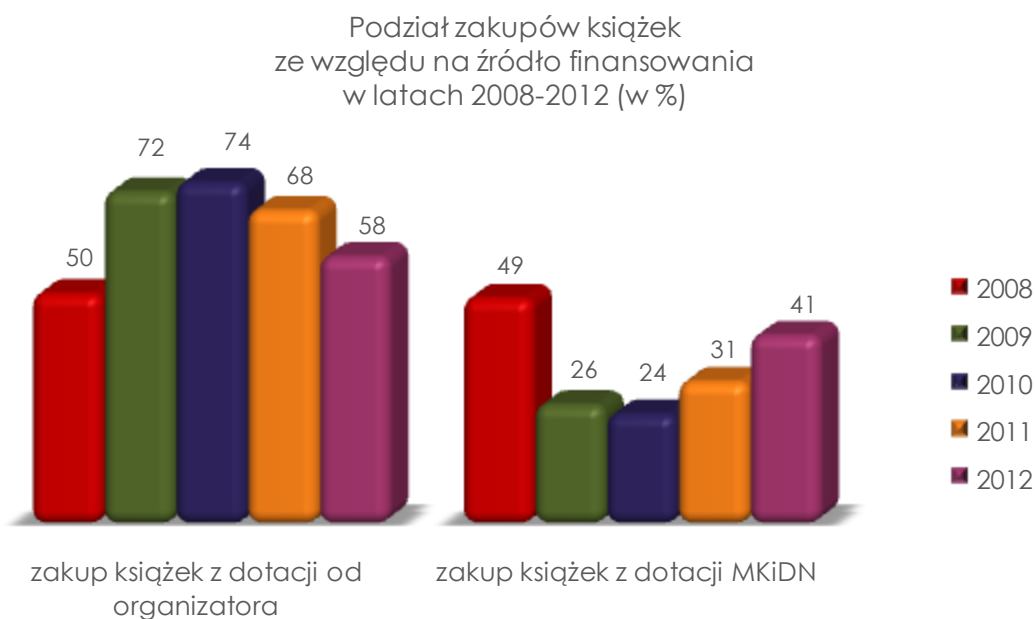
Zwiększenie wydatków na zakup książek wynika ze zwiększenia dotacji z MKiDN oraz szukania przez biblioteki innych źródeł pozyskiwania środków. To niewątpliwie cieszy. Biblioteki są coraz bardziej aktywne, realizują wiele projektów, dzięki którym znacząco poprawia się zarówno ich baza lokalowa, wyposażenie w sprzęt elektroniczny, jak również posiadany księgozbiór.

Niepokoici utrzymująca się tendencja do zmniejszania dotacji organizatorów bibliotek na zakup zbiorów. W stosunku do 2011 r. dotacje organizatorów przeznaczone na ten cel zmniejszyły się w skali województwa o prawie 1 105 000 zł. Oznacza to o 9 570 mniej zakupionych książek i o 2 695 mniej zbiorów specjalnych.

Zestawienie liczby zakupionych książek w zależności od źródła finansowania w latach 2008-2012 (w woluminach)

Biorąc pod uwagę procentową partycypację poszczególnych źródeł finansowania zakupu książek, udział dotacji organizatorów w zakupie kolejny raz się zmniejszył. W 2010 r. wynosił 74%, w 2011 r. – 68%, w 2012 r. – 58%. W tym samym okresie dotacja z MKiDN na zakup książek stanowiła odpowiednio: w 2010 r. – 24%, w 2011 r. – 31 %, a w 2012 r. – 41 %.

Ponownie zwiększył się wskaźnik zakupu książek w przeliczeniu na 100 mieszkańców. W 2011 r. wynosił on 6,3 wol., w 2012 – 6,9 wol. Nadal jednak, biorąc pod uwagę standardy IFLA, które mówią o poziomie zakupu 25 – 30 wol. na 100 mieszkańców, wskaźnik ten utrzymuje się na bardzo niskim poziomie.

W województwie małopolskim w 2012 r. trzy biblioteki zbliżyły się do międzynarodowych standardów: GBP w Budzowie z/s w Palczy (pow. suski) zakupiła 28 wol. , GBP w Spytkowicach (pow. wadowicki) – 21 wol., a Ośrodek Kultury BP w Tomicach (pow. wadowicki) – 20 wol. na 100 mieszkańców

Spadła średnia cena zakupionej książki. W 2011 r. było to 22,5 zł, w 2012 – 21,8 zł, co oznacza spadek o 0,7 zł. Może to wynikać z dużego udziału w realizacji zakupów internetowego rynku książek, który oferuje często niższe ceny niż rynek tradycyjny. Wiąże się jednak również z wyborem kupowanej literatury. W większości bibliotek, szczególnie mniejszych, częściej wybierana była beletrystyka kosztem droższej literatury popularnonaukowej i naukowej.

Biblioteki publiczne województwa małopolskiego w coraz większym stopniu wykorzystują możliwości poprawy jakości pracy i poszerzenia oferty usług poprzez udział w różnego typu programach i projektach.

Wszystkie biblioteki w województwie dokonują zakupu zbiorów w ramach Programu Operacyjnego MKiDN „Zakup nowości wydawniczych”, wszystkie pozyskują również zbiory przekazywane w formie darów (od osób prywatnych, wydawnictw, stowarzyszeń itp.). W miarę możliwości biblioteki wypracowują własne środki – są to np. opłaty za wynajęcie sal, usługi reprograficzne.

W 2012 r. w województwie realizowano kilka programów, w których uczestniczyła duża część bibliotek publicznych:

ZINTEGROWANY SYSTEM INFORMACJI I ZARZĄDZANIA ZBIORAMI

Projekt pod nazwą „Budowa zintegrowanego systemu informacji i zarządzania zbiorami 33 bibliotek publicznych w woj. małopolskim z użyciem technologii teleinformatycznych” finansowany był ze środków Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, Oś priorytetowa 1: Warunki dla rozwoju społeczeństwa opartego na wiedzy, Działanie 1.2 „Rozwój społeczeństwa informacyjnego”, w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Beneficjentami projektu są biblioteki publiczne z 5 powiatów: gorlickiego, miechowskiego, nowosądeckiego, nowotarskiego i olkuskiego. Powiaty reprezentowane były niemal w całości przez pojedyncze gminy (jedna gmina z pow. miechowskiego i jedna z pow. nowosądeckiego nie przystąpiły do partnerstwa).

Celem projektu, realizowanego przez cały 2012 r., było wykorzystanie nowoczesnych technologii teleinformatycznych do zarządzania zbiorami bibliotecznymi. Dla wspomnianych bibliotek został uruchomiony portal internetowy z multiwyszukiwarką, która pozwala na równoczesne przeszukiwanie wszystkich baz katalogowych (www.projekt33.sowwwa.pl).

27 grudnia 2010 r. nastąpiło podpisanie umowy na dofinansowanie projektu kwotą 1 050 997,5 zł przy jego całkowitej wartości 1 401 330,13 zł. W 2012 r. realizowano część dotyczącą tworzenia baz i kodowania książek.

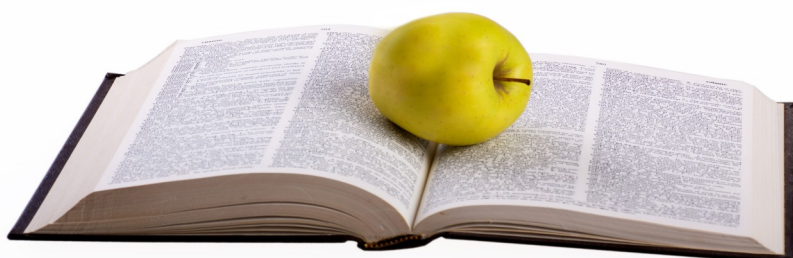
PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK

Od 2010 r. 53 biblioteki z województwa małopolskiego uczestniczą w Programie Rozwoju Bibliotek, w 2011 r. dołączyły do nich kolejne 42 placówki. Celem programu jest wyposażenie bibliotek w nowoczesny sprzęt, zapewnienie im dostępu do szerokopasmowego internetu oraz uczynienie z nich instytucji, które stałyby się miejscem spotkań, odpoczynku i wymiany wiedzy. W skali kraju realizacja programu koordynowana jest przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, zaś głównym partnerem Fundacji w jego wdrażaniu na terenie województwa małopolskiego jest WBP w Krakowie. W 2012 r. realizowano szkolenia z zakresu technologii komunikacyjnych i informacyjnych dla bibliotekarzy.

Odbyły się również konferencje:

- Konferencja Regionalna PRB pod hasłem „Biblioteka - przestrzeń działania”, zorganizowana we współpracy z FRŚI, na której gościli bibliotekarze małopolscy, uczestnicy PRB, przedstawiciele organizatorów tych bibliotek, przedstawiciele koalicji gminnych na rzecz bibliotek.
- Konferencja Regionalna PRB pod hasłem „Biblioteka? Ty tu rządzisz!”, zorganizowana we współpracy z FRŚI, na której gościli bibliotekarze małopolscy, uczestnicy PRB, przedstawiciele organizatorów tych bibliotek, samorządów, przedstawiciele koalicji gminnych na rzecz bibliotek.

W ramach PRB biblioteki pozyskiwały również środki z Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce. Granty otrzymały biblioteki w: Chrzanowie, Dąbrowie Tarnowskiej, Dobczycach, Gnojniku, Gołczy, Gródku nad Dunajcem, Myślenicach, Olkuszu, Podegrodziu, Skawinie, Szczucinie, Wadowicach, Wieliczce, Wolbromiu, Zawoi i Żabnie.

BIBLIOTEKA +

Program Biblioteka+ działający na terenie kraju komplementarnie do Programu Rozwoju Bibliotek jest wieloletnim programem MKiDN mającym na celu poprawę stanu bibliotek publicznych w Polsce. Głównymi beneficjentami programu są gminne biblioteki publiczne, ze szczególnym uwzględnieniem bibliotek z gmin wiejskich, wiejsko-miejskich oraz małych gmin miejskich (do 15 tys. mieszkańców). Strategicznym celem programu jest przekształcenie bibliotek gminnych w nowoczesne centra dostępu do wiedzy, kultury oraz ośrodki życia społecznego, a także wprowadzenie systemu certyfikującego dla bibliotek.

W 2012 r. realizowano szkolenia dla bibliotekarzy z 17 bibliotek publicznych Małopolski z zakresu rzecznictwa dla bibliotek, efektywności osobistej i zawodowej oraz zajęcia komputerowe z zakresu technologii komunikacyjnych i informacyjnych dla bibliotekarzy.

O FINANSACH... W BIBLIOTECE

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie koordynowała na terenie województwa projekt „O finansach... w bibliotece” dofinansowany ze środków Narodowego Banku Polskiego. Jego założenia wpisują się w cele Programu Rozwoju Bibliotek. W ramach tego przedsięwzięcia zorganizowano w WBP w Krakowie trzydniowe szkolenie dla bibliotekarzy, którzy następnie prowadzili warsztaty w swoich powiatach. Ogółem na terenie województwa program realizowało 10 bibliotek: MBP w Andrychowie, GBP w Białym Dunajcu, MBP w Chrzanowie, BPG Krynica-Zdrój, MBP w Libiążu, BP w Muszynie, GBP w Pleśnej, PiMBP w Proszowicach, PiM-GBP w Starym Sączu, MBP w Trzebini.

DYSKUSYJNE KLUBY KSIĄŻKI

W 2012 r. na terenie Małopolski funkcjonowało 126 klubów (65 klubów dla dzieci i 61 dla dorosłych). Odbyło się 1 279 spotkań (w tym 1 226 klubowych, 51 spotkań z autorem, 1 seminarium dla bibliotekarzy, 1 warsztaty dziennikarskie dla moderatorów DKK). Zgromadziły one 14 435 uczestników, spośród których 1 538 osób to stali członkowie.

AKADEMIA ORANGE DLA BIBLIOTEK

Celem programu Fundacji Orange jest wspieranie rozwoju społeczeństwa informacyjnego poprzez zwiększenie dostępu do nowych technologii komunikacyjnych i promocję ich wykorzystania tak, by gminne biblioteki publiczne stały się nowoczesnymi, wielofunkcyjnymi centrami informacyjnymi, kulturalnymi i edukacyjnymi.

W 2012 r. program realizowało 358 placówek z województwa małopolskiego (107 bibliotek głównych i 251 filii bibliotecznych).

INNE PROGRAMY

Wiele bibliotek publicznych z terenu województwa uczestniczyło w programach zapewniających darmowy dostęp do e-learningowej platformy do nauki języka angielskiego: Fun English w bibliotece, Angielski123.

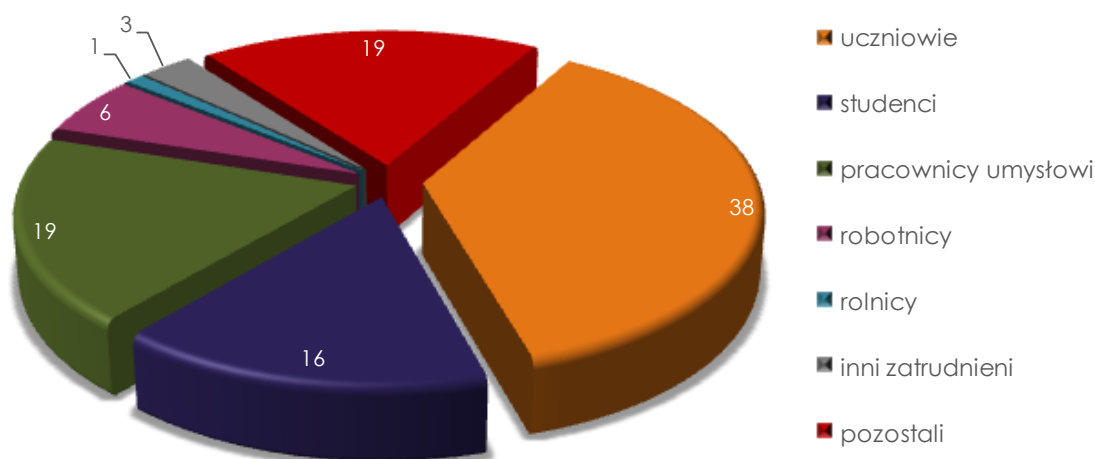
Szereg placówek skutecznie występowało o środki na działalność do Programów MKiDN, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz innych instytucji i urzędów, dzięki czemu zrealizowano wiele bardzo ciekawych przedsięwzięć.

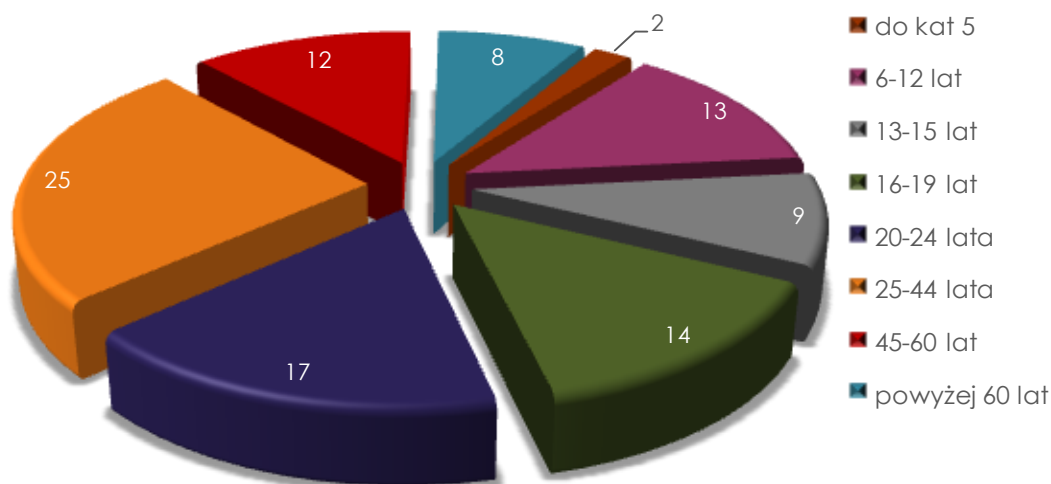
W bibliotekach publicznych województwa małopolskiego w 2012 r. zarejestrowano 665 081 czytelników (prawie 20 % mieszkańców województwa) oraz 965 320 użytkowników. Oznacza to wzrost liczby czytelników w stosunku do roku poprzedniego o 7 010.

Dominującą kategorią wiekową w bibliotekach publicznych województwa małopolskiego niezmiennie pozostają czytelnicy z przedziału wiekowego 25-44 lata, stanowiący 25% ogółu użytkowników tych instytucji. Wśród kategorii „według zajęcia” tradycyjnie największą grupę stanowią uczniowie – 38 % czytelników.

Czytelnicy według zajęcia w 2012 roku (w %)

Czytelnicy według wieku w 2012 roku (w %)

Mimo że społeczeństwo polskie starzeje się i następuje wzrost liczby czytelników powyżej 60. roku życia, w bibliotekach publicznych województwa małopolskiego nadal stanowią oni mały procent osób korzystających z ich usług. Co więcej, autorzy raportu „Społeczny zasięg książki w Polsce w 2012 r.” ogłoszonego przez Bibliotekę Narodową stwierdzają, iż „Odsetek czytelników maleje wraz z wiekiem badanych. Książki czyta 62 % nastolatków i ledwie 32 % osób sześćdziesięcioletnich i starszych”.

Osoby po 60. roku życia rzadko korzystają z bibliotek i czytają stosunkowo mało, chociaż teoretycznie powinny mieć więcej wolnego czasu. Czytelnicy z zaburzeniami wzroku mają coraz szerszy wybór lektur drukowanych większą czcionką, dużo bibliotek oferuje również audiobooki, wydaje się więc, że problemy okulistyczne, powszechne wśród osób w tym wieku, nie powinny być przeszkodą w czytaniu.

W stosunku do roku poprzedniego największy spadek odnotowała kategoria 20-24 lata (spadek o 5 324 czytelników), największy wzrost natomiast kategoria 45-60 lat (5 243 osoby).

W podziale czytelników według zajęcia największy spadek można zaobserwować wśród uczniów (o 13 647 czytelników), natomiast znacząco wzrosła liczba czytelników w kategorii pracownicy umysłowi (o 6 161 czytelników).

Najwyższy wskaźnik liczby czytelników w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2012 r. odnotowały:

- MBP w Limanowej (52),
- MBP w Trzebini (36),
- PiMBP w Oświęcimiu (34),
- MiGBP w Krynicy (34),
- PiMBP w Bochni (33),
- MBP w Gorlicach (33).

Ogółem biblioteki publiczne w Małopolsce odnotowały 6 774 084 wizyty .

W bibliotekach publicznych województwa małopolskiego w 2012 r. odnotowano:

12 930 252 wypożyczenia materiałów, z czego 10 864 524 to wypożyczenia na zewnątrz, a 2 065 728 – udostępnienia na miejscu.

W 2012 r. po raz kolejny odnotowano spadek liczby udostępnianych dokumentów; wyniósł on 24 184 wol. (0,2 %). Spadła przede wszystkim liczba dokumentów udostępnianych na miejscu (mniej o 110 727 wol.), natomiast liczba dokumentów wypożyczanych na zewnątrz wzrosła o 86 543 wol.

Największy spadek nastąpił w liczbie wykorzystanych czasopism (mniej o 106 326 wol., w tym 74 428 to spadek liczby czasopism udostępnianych na miejscu), w drugiej kolejności spadek odnotowany został w liczbie książek udostępnionych na miejscu (mniej o 53 018 wol).

Największy wzrost można zaobserwować w liczbie książek wypożyczanych na zewnątrz (o 97 260 wol.), wzrosła także liczba wykorzystanych zbiorów specjalnych (łącznie o 37 900 wol. na zewnątrz i na miejscu).

Ogółem w ciągu 5 lat liczba udostępnianych materiałów w bibliotekach publicznych województwa małopolskiego zmniejszyła się o 1 403 170 wol.

Nie zmienia się struktura udostępnianych zbiorów. Czytelnicy bibliotek publicznych województwa małopolskiego korzystają głównie z książek – ich udostępnianie stanowiło w 2012 r., analogicznie do roku poprzedniego, 90% wszystkich udostępnień, z czasopism korzystało 8% użytkowników, zaś ze zbiorów specjalnych – 2%.

Wskaźnik wypożyczeń na stu mieszkańców w 2012 r. wyniósł 385,94 wol. i zmniejszył się w stosunku do roku poprzedniego o 5,41 wol.

Najwyższy wskaźnik wypożyczeń w przeliczeniu na 100 mieszkańców odnotowały:

- MiGBP w Krynicy (1 120 wol.),
- MBP w Limanowej (985 wol.),
- GBP w Krościenku (901 wol.),
- GCKCiS w Szczurowej (823 wol.),
- PiMBP w Oświęcimiu (725 wol.).

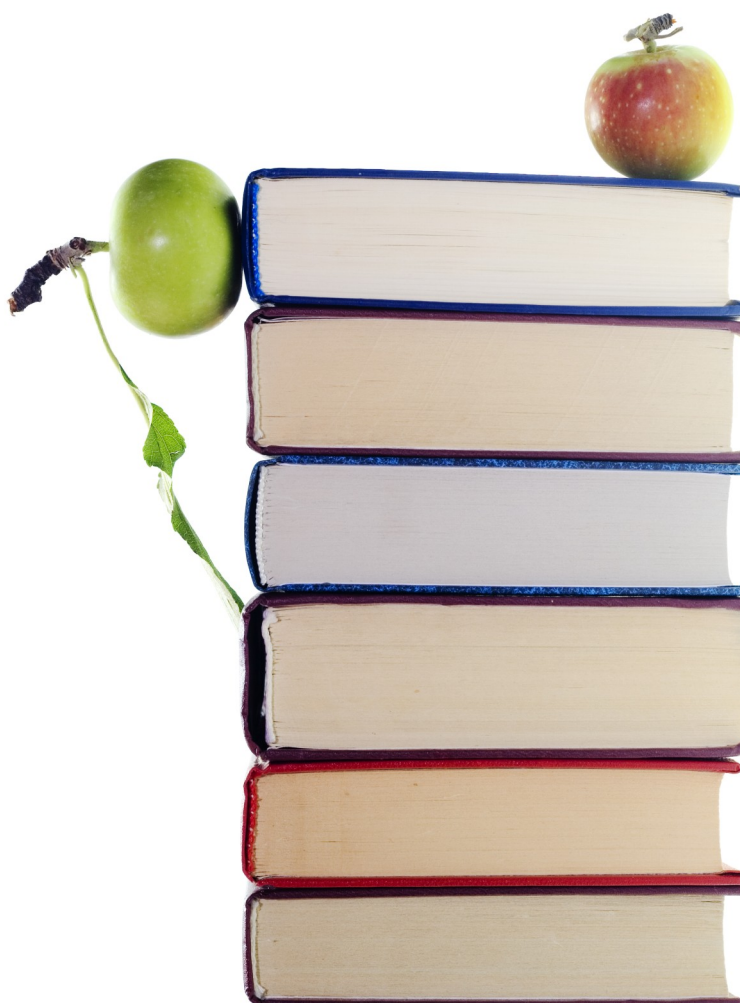
Wśród czytelników bibliotek publicznych województwa małopolskiego w 2012 r. 7,6 % stanowiły osoby po 60. roku życia i od kilku lat procent ten systematycznie wzrasta (w 2008 r. było to 5,8 %). Dostrzegając tę tendencję, biblioteki podejmują szereg działań mających na celu ułatwienie osobom starszym korzystania ze swoich zbiorów. W bibliotekach organizowane są dla nich zajęcia integracyjne i edukacyjne, związane z zaspokajaniem potrzeb informacyjnych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym lub informacyjnym.

Wśród 741 placówek bibliotecznych w województwie małopolskim jedynie 186 można uznać za przyjazne dla niepełnosprawnych ruchowo (co oznacza wzrost o 12 w stosunku do 2011 r.). Dotyczy to głównie dostosowania wejścia do bibliotek. Aranżacja wnętrz tylko w 83 placówkach jest przystosowana do potrzeb osób mających problemy z poruszaniem się. Jedynie 7 bibliotek posiada oznakowanie niezbędne dla osób słabowidzących i niewidzących. Na 9 383 miejsca w czytelniach – 116 (1 %) to specjalnie przystosowane stanowiska do pracy dla osób z różnym rodzajem niepełnosprawności, w tym wyposażone w odpowiednie urządzenia (np. dedykowane oprogramowanie, specjalistyczne urządzenia peryferyjne) umożliwiające im samodzielne korzystanie ze zbiorów i usług.

Przeważająca liczba bibliotek zapewnia specjalnym grupom czytelników lekturę, dostarczając ją w razie potrzeby za pośrednictwem członków rodziny, sąsiadów czy bibliotekarzy do domów. Wiele placówek prowadzi obsługę czytelników niewidomych i słabowidzących, udostępniając zbiory książki mówionej. Przy bibliotekach działają związki i stowarzyszenia, które starają się ułatwić swoim członkom dotarcie do interesującej literatury. Biblioteki w Małopolsce współpracują ze świetlicami socjoterapeutycznymi, domami pomocy społecznej, warsztatami terapii zajęciowej oraz ośrodkami szkolno-wychowawczymi, organizując wspólne zajęcia.

W miarę możliwości finansowych i organizacyjnych biblioteki, obejmujące swoim zasięgiem tereny, na których znajdują się szpitale (PiMBP w Bochni, MBP w Tarnowie, PiMBP w Suchej Beskidzkiej), prowadzą w nich filie lub punkty biblioteczne.

We wszystkich placówkach gromadzony jest księgozbiór, którego zakres treściowy konsultowany jest z czytelnikami oraz odpowiada potrzebom osób starszych i pracujących z nimi. Gromadzone są materiały, które pobudzają i wspierają własne zainteresowania, rekompensują fizyczne i psychiczne ograniczenia, odpowiadają różnym poziomom kompetencji czytelniczych. Księgozbiór dopełniają książki i broszury z zakresu podstawowej wiedzy o zdrowiu, poradniki dotyczące zdrowego trybu życia, spędzania czasu wolnego, aktywności fizycznej, relaksacji, problemów ze starzeniem się oraz publikacje prawne i finansowe związane z emeryturami i rentami.

Biblioteki publiczne województwa małopolskiego zorganizowały w 2012 r. 19 245 imprez o charakterze kulturalno-oświatowym. Były to m.in.:

- imprezy literackie – 4 949,
- wystawy – 3 996,
- imprezy oświatowe i edukacyjne – 9 263.

Biblioteki wydały również 24 wydawnictwa zwarte (w tym 3 w formie elektronicznej) i 31 wydawnictw ciągłych (w tym 19 w formie elektronicznej).

Zorganizowano 3 769 szkoleń, w których udział wzięło 63 507 użytkowników bibliotek oraz 1 024 szkolenia dla 2 513 bibliotekarzy i studentów bibliotekoznawstwa.

Spośród 741 placówek w województwie, na koniec 2012 r. 36 filii bibliotecznych nie posiadało komputera.

W powiatach: chrzanowskim, dąbrowskim, gorlickim, limanowskim, miechowskim, olkuskim, oświęcimskim, proszowickim, tarnowskim, wielickim oraz w bibliotekach w Krakowie (Krowoderska, Nowohucka), Nowym Sączu i Tarnowie wszystkie placówki posiadają komputery.

Programy biblioteczne wykorzystywało 520 placówek. Na koniec 2012 r. 47 % zbiorów posiadanych przez biblioteki publiczne województwa było opracowanych komputerowo.

Dostęp do internetu:

- ogólna liczba bibliotek mających dostęp do internetu: 698.
- czytelnicy mają dostęp do internetu w 648 bibliotekach.

6 placówek w województwie prowadzi digitalizację zbiorów i udostępnia je za pośrednictwem prowadzonych bibliotek cyfrowych:

- MBP w Gorlicach digitalizuje zbiory regionalne i tworzy Gorlicką Bibliotekę Cyfrową,
- Nowohucka BP w Krakowie digitalizuje zbiory tematycznie związane z Nową Hutą; są one dostępne w Nowohuckiej Bibliotece Cyfrowej,
- Sądecka BP prowadzi digitalizację zasobów bibliotecznych Sandecjana i udostępnia je w Sądeckiej Bibliotece Cyfrowej,
- MBP w Tarnowie digitalizuje stare druki, czasopisma, książki, druki ulotne itp. o tematyce regionalnej i udostępnia je w Tarnowskiej Bibliotece Cyfrowej,
- BP w Tuchowie digitalizuje lokalne czasopisma oraz książki poruszające tematy związane z miastem i gminą Tuchów; dostępne są one w Tuchowskiej Bibliotece Cyfrowej,
- WBP w Krakowie prowadzi Małopolską Bibliotekę Cyfrową. Trzon zasobów MBC stanowią archiwalne gazety i czasopisma (głównie dzienniki XIX/XX w.), bieżące wydawnictwa lokalne – regionalne i ogólnopolskie, zabytki kultury narodowej, a także zasoby archiwalne.

W 2012 r. w bibliotekach publicznych Małopolski na stanowiskach bibliotekarskich zatrudnionych było 1 414 osób. W stosunku do roku poprzedniego oznacza to spadek o 60 osób. Największy spadek nastąpił wśród pracowników z wykształceniem wyższym (mniej o 36 osób), wzrosła natomiast liczba pracowników na stanowiskach bibliotekarskich bez wykształcenia kierunkowego (wzrost o 7 osób). Utrzymujące się na niskim poziomie wynagrodzenia oraz brak poczucia stabilności związany z likwidacją bibliotek i zapowiedziami łączenia ich z innymi instytucjami kultury, co może powodować redukcję etatów, sprawiają, że najlepiej wykształceni pracownicy szukają innych miejsc pracy. Niewątpliwie może to rzutować na funkcjonowanie bibliotek w przyszłości.

W 2012 r. 77 % pracowników na stanowiskach merytorycznych legitymowało się wykształceniem bibliotekarskim z czego 48 % posiadało wykształcenie wyższe, a 29 % średnie. 23 % pracowników merytorycznych nie posiadało wykształcenia kierunkowego.

Pracownicy bibliotek publicznych chętnie uczestniczą w szkoleniach, podnosząc swoje kwalifikacje. Pomimo że bibliotek w większości nie stać na opłacenie udziału pracowników w szkoleniach czy też na pokrycie części kosztów nauki na studiach wyższych/podyplomowych, w 2012 r. w różnego rodzaju bezpłatnych szkoleniach (m.in. w ramach PRB i Biblioteki+) udział wzięło 3 945 bibliotekarzy, realizując 36 217 godzin szkoleń.

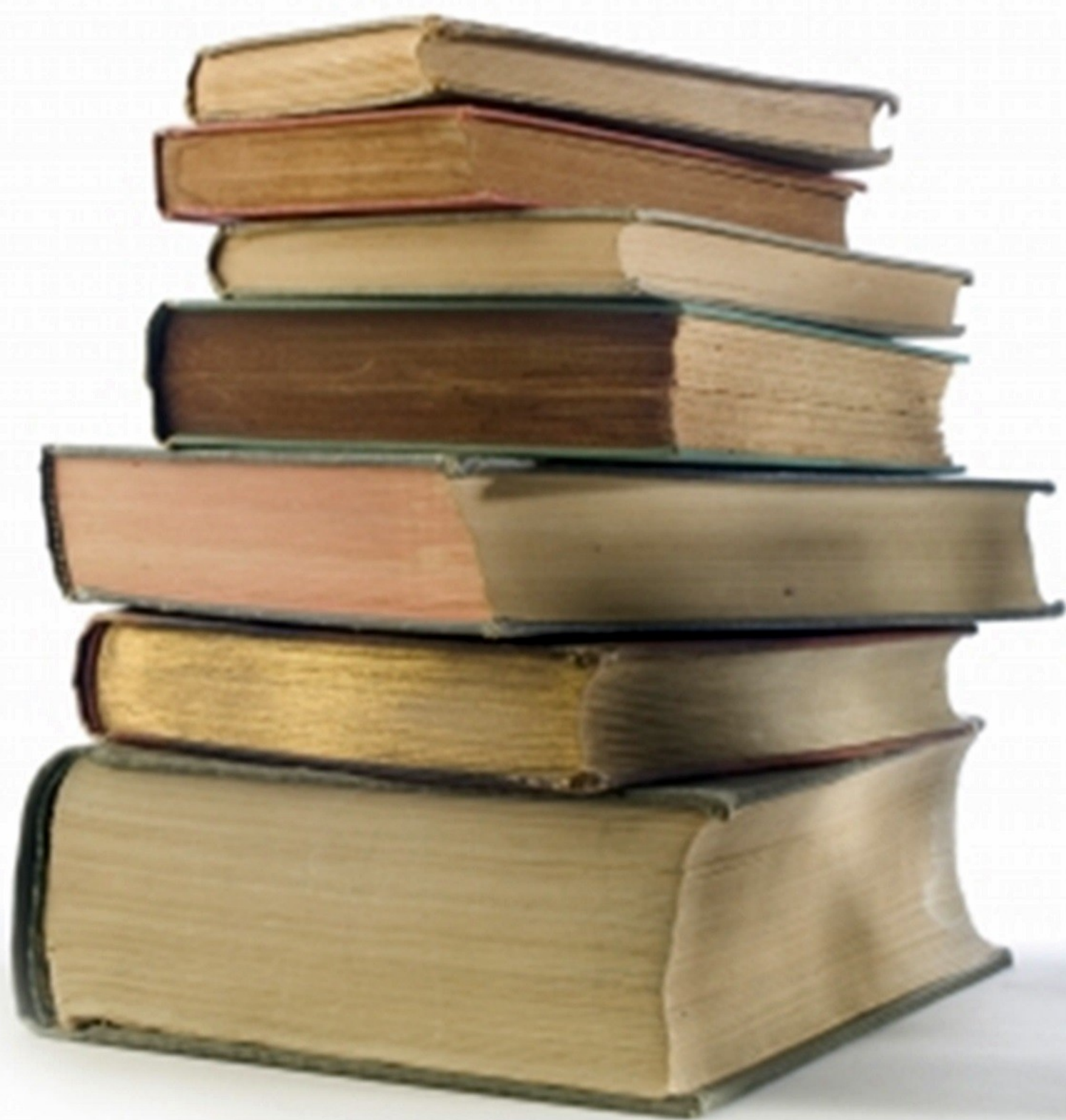
Poziom wynagrodzenia bibliotekarzy bibliotek publicznych Małopolski w dalszym ciągu kształtuje się poniżej średniej krajowej. Średnia płaca brutto pracowników na stanowiskach bibliotekarskich w 2012 r. wyniosła 2 654 zł. Należy przy tym pamiętać, że dotyczy to w dużej mierze osób z wykształceniem wyższym i długim stażem pracy.

REGION
OBRAZ Gorlicki
DOROŚLI WIELICKI
KRAKOWSKIKATALOGI
Dąbrowski BEZPŁATNE
CZASOPISMA
INFORMACJA
AUDIOBOOKI
Myślenicki
MAŁOPOLSKA
EDUKACYJNE
CZYTELNICZTWO
BAZY AKTYWNOŚĆ
TARNÓW DIGITALIZACJA
GRY TATRZAŃSKI
KSIĄŻKI MYŚLENICKI
PARTNERSTWO
INNOWACJE
LIMANOWSKI
ZAWODOWA
WADOWICKI
ARTETEK
BIZNESNAUKA
MIECHOWSKI
NOWOTARSKI
MŁODZIEŻ
SPOTKANIA
GORLICKI
KOMIKSY
SUSKI

KULTURA
KRAKÓW
BOCHEŃSKI
OPRACOWANIE
SZTUKA
EDUKACJA
KAPITAŁ
ZABAWY
MUZYKA
BADANIA
AUTORZY SAŁCZ
KWERENDY
Miechowski
WARSZTATY
INTEGRACJA
DZIECI
CHRZANOWSKI
TARNOWSKI
Limanowski
FILMY
Brzeski

Chrzanowski
BIBLIOTEKA
Bocheński
Kraków
DANYCH
OLKUSKINOWY
SŁOWO

Zdjęcia wykorzystane w opracowaniu pochodzą z archiwów bibliotek w Małopolsce, tj.:

Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie (str. 3, 9, 22)

Miejska Biblioteka Publiczna im. S. Gabryela w Gorlicach (str. 22)

Miejska Biblioteka Publiczna w Mysłenicach (str. 6)

Miejska Biblioteka Publiczna im. Ł. Górnickiego Galeria Książki w Oświęcimiu (str. 15)

Miejska Biblioteka Publiczna w Skawinie (str. 22)

Gminna Biblioteka Publiczna w Wielkiej Wsi (str. 22)

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie (str. 24)

oraz ze strony: <http://pl.freepik.com/>

Informację opracowano w marcu 2013 r. na podstawie danych zawartych w formularzach statystycznych K-03 oraz sprawozdaniach bibliotek publicznych w województwie małopolskim za rok 2012.

Opracowano:

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie

Dział Edukacji, Nauki i Badań

www.rajska.info